

**UCHWAŁA NR XIV/101/16
RADY GMINY NUR**

z dnia 9 marca 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r.o samorządzie gminnym (t.j.Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2015 r. poz. 332 z późn.zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

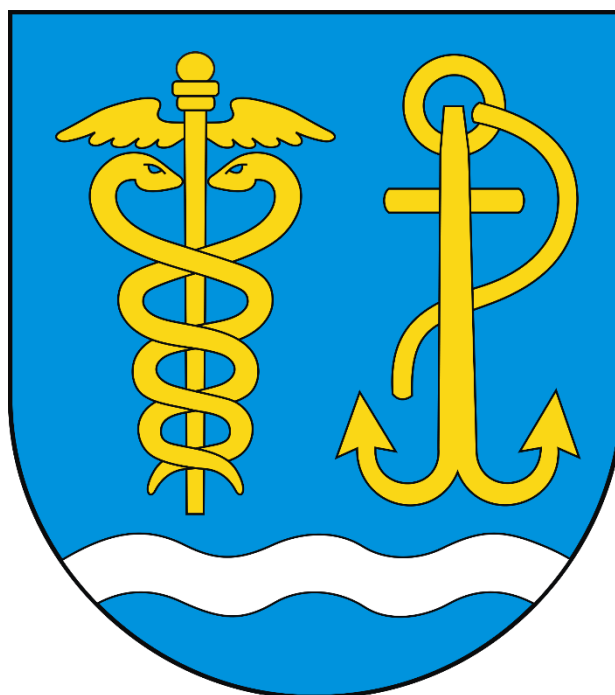
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Nur

Marek Góral

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nur na lata 2016-2018

I. Wstęp

Dobra opieka i właściwe wychowanie to silna podstawa dla przyszłego znaczenia i funkcjonowania dziecka w społeczeństwie. Jest możliwe jedynie w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, która stanowi pierwotną komórkę społeczną. W niej młody człowiek zdobywa pierwsze doświadczenia, uczy się wrażliwości, okazywania uczuć i emocji, radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Proces kształtowania osobowości oraz przekazywania systemu uniwersalnych wartości jest trudny, ale absolutnie konieczny. Młody i chłonny organizm szybko się uczy, dzięki temu jest dobrym obserwatorem i naśladowcą. Jeśli istnieją w rodzinie problemy o zbyt ostrym oddziaływaniu, może to źle wpłynąć na ukształtowanie świadomości małego potomka. Jego proces adaptacyjny, przygotowujący do życia w społeczeństwie będzie zaburzony ze względu na niewydolność wychowawczą rodziny.

Rodzina i małżeństwo znajdują się pod ochroną zarówno w ustawodawstwie polskim jak i międzynarodowym. Stanowi o tym art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym „małżeństwo, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Jej fundamentem jest sprawowanie patronatu nad rodziną, w szczególności taką, która znajduje się w trudnej sytuacji finansowej lub socjalnej. Istnieje wiele czynników powodujących taką sytuację, wśród których największą uwagę i zainteresowanie powinny przykuwać zjawiska anormatywne. Do najczęściej występujących należy: alkoholizm, przemoc, narkomania, zła sytuacja bytowa rodziny, zdrowotna, brak należytego przygotowania rodziców do ich ról i wszelkie inne czynniki stojące na drodze bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego. Prowadzą one do patologii społecznych w rodzinach, które niosą za sobą szereg negatywnych skutków jak m.in. umieszczanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Należy wyjść naprzeciw temu problemowi i podjąć jak najszybsze działania zaradcze. Podstawą do rozwiązywania podobnych wynaturzeń musi być wsparcie podstawowej komórki społecznej, czyli rodziny. Aby zapobiegać tego rodzaju sytuacjom zadaniem własnym gmin jest opracowywanie programów wspierania rodzin.

Program Wspierania Rodzina na lata 2016-2018 Gminy Nur, zwany dalej programem został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r., poz. 332) i stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Ileokroć w programie mowa o:

- a) ustawie, należy przez to rozumieć ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 roku, poz. 332);
- b) gminie, należy przez to rozumieć Gminę Nur;
- c) Gops, należy przez to rozumieć Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nurze;
- d) programie, należy przez to rozumieć Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018;

- e) działaniach, należy przez to rozumieć wszelkie czynności ukierunkowane na wspieranie rodzin i zapobieganie patologii środowiska lokalnego gminy.

II. Podstawa prawna działań ujętych w programie

Opracowanie 3-letniego programu należy do obowiązkowych zadań własnych gminy zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.). Podstawą działań ujętych w programie są następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.)
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2015 r., poz. 1390)
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2015 poz. 1916 ze zm.)
- ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm.)

III. Podstawowe założenia programu

Opierając się na założeniach ustawy gops planuje rozszerzyć swoją działalność, między innymi przez pozyskanie środków finansowych na zatrudnienie asystenta rodziny. Rodzina w kryzysie będzie mogła skorzystać z jego wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczych, wychowawczych i społecznych. Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, wspieranie aktywności społecznej rodzin, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu utrzymaniu pracy zarobkowej, udzielanie wsparcia dzieciom, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin. Asystent będzie współpracował z jednostkami administracji rządowej i samorządowej oraz z podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Pomoc, w założeniach, ma prowadzić do sytuacji, w której rodziny zaczną samodzielnie przezwyciężać problemy, podejmując określone działania skutecznie przy udziale własnych środków, a także zasobów, jakie gwarantuje środowisko.

Gmina Nur prowadzi wiele inicjatyw na rzecz wspierania rodziny między innymi poprzez realizację działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół w Nurze, Bibliotekę Publiczną Gminy Nur i Policję).

IV. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej rodzin w Gminie Nur

Podstawą do opracowania programu jest przede wszystkim analiza danych o osobach i rodzinach, które wymagają wsparcia na terenie gminy. Dane statystyczne gminy dotyczące sytuacji demograficznej i społecznej mieszkańców na przestrzeni czterech ostatnich lat przedstawiały się następująco:

Tabela 1. Stan ludności Gminy Nur w latach 2012,2013,2014,2015

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Mieszkańcy ogółem	2974	2934	2985	2928
Kobiety	1451	1423	1526	1432
Mężczyźni	1523	1511	1459	1496

Źródło: opracowanie własne

Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej ważną kwestią społeczną naszej gminy nadal pozostaje bezrobocie. Poniższa tabela przedstawia ilość bezrobotnych osób, którzy byli zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy na przełomie lat 2012-2014.

Tabela 2. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowi Mazowieckiej

Wyszczególnienie	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Bezrobotni- ogółem	114	111	84	106
Długotrwale bezrobotni	67	70	58	51
Bezrobotni z prawem do zasiłku	9	11	4	13

Źródło: opracowanie własne

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych, podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Analizując wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, można zauważyć, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc na przestrzeni trzech ostatnich lat było ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz długotrwała lub ciężka choroba. Dane o korzystających z pomocy społecznej w gminie przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Wyszczególnienie	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych i zleconych - ogółem				
Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia	138	149	155	153

Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	52	73	74	79
Liczba świadczeń niepieniężnych	86	76	81	74

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono główne powody udzielania pomocy rodzinom z wyszczególnieniem ilości osób i rodzin.

Tabela 4. Przyczyny przyznania świadczeń z pomocy społecznej

PRZYCZYNY ŚWIADCZEŃ				
Ubóstwo				
Liczba rodzin ogółem	31	43	37	45
Liczba osób ogółem w rodzinach	168	144	111	165
Bezrobocie				
Liczba rodzin ogółem	27	31	25	23
Liczba osób ogółem w rodzinach	134	98	62	53
Niepelnosprawność				
Liczba rodzin ogółem	31	36	40	35
Liczba osób ogółem w rodzinach	109	67	94	76
Długotrwała lub ciężka choroba				
Liczba rodzin ogółem	14	21	15	19

Liczba osób ogółem w rodzinach	44	57	33	40
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego				
Liczba rodzin ogółem	17	21	20	15
Liczba osób ogółem w rodzinach	82	103	97	73
Alkoholizm				
Liczba rodzin ogółem	12	10	5	0
Liczba osób ogółem w rodzinach	34	32	16	0
Rodziny wielodzietne				
Liczba rodzin ogółem	16	14	15	6
Liczba osób ogółem w rodzinach	88	78	83	39
Potrzeba ochrony macierzyństwa				
Liczba rodzin ogółem	0	0	0	8
Liczba osób w rodzinie	0	0	0	46
Opuszczenie zakładu karnego				

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	0	0	0	0
Liczba świadczeń pieniężnych	0	0	0	0
Liczba świadczeń niepieniężny ch	0	0	0	0
Przemoc w rodzinie				
Liczba rodzin ogółem	0	1	1	0
Liczba osób ogółem w rodzinach	0	5	5	0
Zdarzenia losowe				
Liczba rodzin ogółem	0	0	0	1
Liczba osób w rodzinie	0	0	0	1

Zródło: opracowanie własne

V. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodziny na terenie Gminy:

Instytucje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nurze
- Urząd Gminy Nur
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Placówki szkolne na terenie gminy
- Lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe
- Policja

- Biblioteka Publiczna Gminy Nur.

VI. Cele programu:

Celem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności;
- b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- a) objęcie dożywianiem uczniów najbardziej potrzebujących z terenu gminy;
- b) monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie gminy;
- c) przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy;
- d) zapewnienie pomocy finansowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej;

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia:

- a) Gops poczyni starania w celu pozyskania środków finansowych do zatrudnienia Asystenta Rodziny;
- b) pomoc rodzinom w dostępie do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;

4. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagoga szkolnego oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówką służby zdrowia,
- b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej – współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

c) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówką służby zdrowia, sądem, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym;

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej;
- b) przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie asystenta rodziny.

VII. Adresaci programu:

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Nur, ze szczególnym naciskiem na rodziny dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz instytucje i podmioty realizujące działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie. Program jest w szczególności skierowany do rodzin dysfunkcyjnych zagrożonych zjawiskiem patologii i wykluczenia społecznego. Oprócz tego program obejmuje wsparciem także osoby, które ze względu na ciężką sytuację życiową zostały korzystając z pomocy GOPS.

VIII. Realizatorzy i partnerzy w realizacji programu

Realizacja programu odbywać się będzie na zasadach współdziałania z jednostkami administracji rządowej i samorządowej zgodnie z zasadą pomocniczości.

- GOPS w Nurze
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowi Mazowieckiej
- Posterunek Policji w Nurze
- Placówki Oświatowe
- Samorząd lokalny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe
- Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowi Mazowieckiej
- Inne organizacje pozarządowe

IX. Źródło finansowania:

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Nur, dotacji z budżetu państwa, środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

X. Monitorowanie:

Koordynatorem programu jest gops. Ewaluacja programu będzie prowadzona za pomocą Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, która jest przygotowana i przedstawiana co roku do dnia 30 kwietnia Radzie Gminy w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Ocena obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy. Obejmuje w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących.

XI. Podsumowanie:

Gmina Nur od kilku lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jednak w obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do wypełniania tej funkcji. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie na poziomie gminy.